

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/292/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6712213986
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6712213986.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci navrhovateľa M. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom V., M. U. XXXX/X, právne zastúpeného JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Zvolen, Nám. SNP č. 70/36, proti odporcovi KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, IČO: 00585441, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, v konaní o náhradu škody na zdraví, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 12C/156/2012-267 zo dňa 16. 12. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 6.436,80 € titulom náhrady škody za bolesť a sumu 8.064,90 € titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a sumu 2.063,55 € titulom náhrady za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti, spolu s 8,75 %-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 16.565,25 € od 11.09.2012 až do zaplatenia, a to na tom skutkovom základe, že navrhovateľ utrpel v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou dňa 11. 10. 2010 závažné poškodenie zdravia a trvalé následky, za ktoré zodpovedá prevádzkovateľ osobného motorového vozidla, ktorý mal pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou uzavreté povinné zmluvné poistenie s odporcom. K dopravnej nehode došlo dňa 11. 09. 2010, pri ktorej bol navrhovateľ, ako chodec pri prechádzaní cez vozovku zrazený osobným motorovým vozidlom vedeným D. O., keď prevádzkovateľom tohto motorového vozidla bola jeho matka - T. O.. V súvislosti s touto dopravnou nehodou bolo uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR Zvolen zo dňa 21. 01. 2011 začaté trestné stíhanie vo veci prečinu ublíženia na zdraví s tým, že polícia vec postúpila uznesením zo dňa 30.01.2012. Škodová udalosť v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou bola oznámená odporcovi a zaevidovaná pod č. 9516363663.

Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že predmetom návrhu je nárok navrhovateľa na úhradu bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady škody za stratu na zárobku počas práceneschopnosti s tým, že za škodu na zdraví navrhovateľovi zodpovedá poistený prevádzkovateľ a vodič motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená na základe objektívnej zodpovednosti podľa zákonných ustanovení § 420 a § 427 Občianskeho zákonníka. Nebolo sporné, že navrhovateľ ako chodec bol pri prechádzaní cez vozovku zrazený osobným motorovým vozidlom, ktorého prevádzkovateľkou bola T. O., matka vodiča. Prevádzkovateľ označeného vozidla mal pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú jeho prevádzkou v čase škodovej udalosti uzavreté poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. , teda tzv. povinné zmluvné poistenie. V dôsledku uvedeného boli nároky navrhovateľa na náhradu škody z ublíženia na zdraví kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a priamy nárok na uplatnenie škody voči poisťovateľovi je daný v súlade s ustanovením § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej v texte len „zákon č. 381/2001 Z. z.“). Odporca odmietol plniť z dôvodu, že trestné stíhanie nebolo ukončené, neskôr žiadal pripojiť lekárske správy a listinné doklady, a následne navrhovateľovi

oznámil, že plniť odmieta. Okresný súd však na základe vykonaného dokazovania dospel k tomu, že nárok navrhovateľa zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti, je daný a neobstojí obrana odporcu, ktorý sa bránil tým, že dopravnú nehodu a aj spôsobené zranenia si mal spôsobiť sám poškodený, ako to vyplývalo z priestupkového spisu dopravného inšpektorátu.

Súd mal za to, že svedeckými výpoveďami, dokladmi v spise, závermi znaleckého posudku I.. M.. M. L. bolo preukázané, že nehodový dej má dve zložky, a to jednak tú, že chodec vstúpil do vozovky, ktorá nebola osvetlená, oblečenie mal nereflexné, nebolo ho dostatočne vidieť, avšak znalec sám povedal, že v danom úseku nebol priechod pre chodcov, a preto nemal akým iným spôsobom prejsť cez cestu, išiel šikmo, a na strane druhej vodič vozidla išiel nižšou rýchlosťou než bola predpísaná, avšak zároveň vyššou, ako bol rozhľad a dohľad, t.j. 23 metrov. Na základe takto zisteného skutkového stavu mal okresný súd za to, že pokiaľ je vodič je poistený u odporcu, navrhovateľ má nárok z povinného zmluvného poistenia s odporcom, ktorá je evidovaná pod číslom 9516363663. Odporcu na základe predloženého posudku o bolestnom, sťaženom spoločenskom uplatnení a doklade o náhrade za stratu zárobku počas pracovnej neschopnosti zaviazal k zaplateniu sumy 16.565,25 € s príslušenstvom v zmysle špecifikácie tejto sumy vo výroku rozhodnutia, ktorú si navrhovateľ znížil v rozsahu 10 %, nakoľko ako poškodený uznal svoju spoluvinu na škodovej udalosti, keď v čase škodovej udalosti mal v krvi 2,11 g/kg alkoholu. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, rozhodne o povinnosti neúspešného účastníka zaplatiť priznané znalečné do rozpočtu súdu.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá O. s. p.) odvolanie odporca. Má za to, že okresný súd nesprávne posúdil právnu stránku predmetu sporu, t. j. určenie postupu odporcu pri plnení z poistnej zmluvy v zmysle ust. § 4 zák. č. 381/2001 Z. z.. Poukázal na znalecký posudok znaleckej organizácie ZNALEX, s. r. o., ktorá vykonala v trestnom konaní expertízu, ako aj znalecký posudok vypracovaný v tomto konaní. Na základe týchto dokumentov bolo konštatované, že chodec podľa § 53 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z. z. nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne prejsť. Z § 53 ods. 3 cit. zákona vyplýva, že mimo priechodu cez cestu sa smie cez vozovku prechádzať len kolmo na jej os. Chodci teda smú prechádzať cez vozovku mimo priechodu pre chodcov, len ak s ohľadom na vzdialenosť a rýchlosť jazdy prichádzajúcich vozidiel nedonútia ich vodičov na zmenu smeru alebo rýchlosti jazdy. Na základe týchto skutočností bol postúpený spis na riešenie príslušnému orgánu s tým, že chodec, teda navrhovateľ mal v čase dopravnej nehody v krvi 2,11 promile alkoholu. Na základe týchto skutočností odmietol odporca uhradiť poistné plnenie. Namietal, že v priebehu pojednávania na okresnom súde ani jeden zo svedkov vypočutých v priebehu konania nevidel dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k zraneniu navrhovateľa. K vypracovaniu znaleckého posudku č. 42/2014 došlo 4 roky po dopravnej nehode, aj to len na základe výpočtovej techniky. Činnosťou chodca sa zaoberal v krátkej časti, kde napriek tomu uviedol : „Ak by sa posudzoval spôsob prechádzania vozovky chodcom k uvedeným skutočnostiam, potom tento nezodpovedal vzniknutej situácii. Pohyboval sa cez komunikáciu mimo vyznačeného priechodu pre chodcov v čase, keď svetlomety osobného motorového vozidla muselo byť vidieť. Či nedostatočne vyhodnotil situáciu, neodhadol vzdialenosť, prípadne rýchlosť predmetného motorového vozidla, nie je otázkou technického posudzovania“. Napriek tomu, že sa jedná o zodpovednosť objektívnu, v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov, táto zákonná úprava neznamená absolútnu vinu prevádzkovateľa vozidla za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Aj v prípade objektívnej zodpovednosti prichádza do úvahy zavinenie poškodeného uvedené v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal však súd za preukázané, že navrhovateľ ako chodec pod značným vplyvom alkoholu úmyselne vstúpil na vozovku, ktorá slúži predovšetkým na premávku motorových vozidiel, a to v čase, keď videl prichádzať motorové vozidlo. Nebyť aktívnej a úmyselnej činnosti chodca, teda navrhovateľa ako osoby podnapitej, nebolo by došlo k stretu s motorovým vozidlom. Aj napriek tejto skutočnosti okresný súd nevidel zavinenie poškodeného a rozhodol v zmysle žalobného návrhu navrhovateľa ako poškodeného, pričom zohľadnil len 10% zavinenie tak, ako si to navrhovateľ uplatnil v petite návrhu, pričom uviedol, že za škodu na zdraví navrhovateľovi zodpovedá poistený prevádzateľ a vodič motorového vozidla. Konajúci súd sa pri hodnotení dôkazov dopustil nesprávneho posúdenia celej právnej veci. Navrhol preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrh navrhovateľa zamietol. Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporcu uviedol, že odvolanie je rozporuplné a nekorešpondujúce so skutkovým a právnym stavom veci. Podstata dopravnej nehody spočívala v tom, že navrhovateľ pri prechádzaní cez vozovku bol zrazený osobným motorovým vozidlom, pričom prevádzkovateľ tohto motorového vozidla mal v čase nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie s

odporcom. Nároky navrhovateľa na náhradu škody z ublíženia na zdraví sú preto kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Svoj nárok vyvodil zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku upravenú v § 427 a nasl. OZ v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., teda ide o osobitný druh občianskoprávnej zodpovednosti, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti, na vznik ktorej sa nevyžaduje zavinené konanie. Objektívna zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov vylučuje možnosti liberácie prevádzkovateľa, ak škoda bola spôsobená okolnosťami, ktorá mala pôvod v prevádzke. V priebehu dokazovania bol dostatočne ozrejmenejší priebeh dopravnej nehody, a skutočnosť, že prevádzkovateľ je poistený u odporcu a navrhovateľ má nárok na náhradu škody vyplývajúci z povinného zmluvného poistenia odporcom. V tejto súvislosti poukázal na znalecký posudok č. 42/2014, ktorý je súčasťou spisu, ktorý je potrebné hodnotiť komplexne a tiež vo vzťahu k ostatným zisteným a produkovaným dôkazom. Napadnuté rozhodnutie okresného súdu preto považuje za náležité a zákonné aj z hľadiska jeho zdôvodnenia, preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 214 ods. 1 O. s. p. viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f) zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z nasledovných dôvodov :

Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

Východiskom ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka je skutočnosť, že škoda nemusí byť iba výsledkom konania škodcu, ale aj samotného poškodeného. Preto je potrebné, aby v súlade so všeobecnou prevenčnou povinnosťou v občianskoprávných vzťahoch bola taká skutočnosť zohľadnená a poškodený buď pomerne, alebo úplne niesol škodu vzniknutú na vlastnom majetku či zdraví. Aj keď zákon hovorí o zavinení poškodeného, neznamená to, že zavinenie vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti je nevyhnutným predpokladom jeho spoluúčasti v zmysle § 441 Občianskeho zákonníka. V občianskom súdnom konaní súd na spoluzavinenie poškodeného prihliada aj bez návrhu z úradnej povinnosti. Ak v priebehu súdneho konania vyšli najavo také skutkové okolnosti na strane poškodeného, ktoré boli príčinou, popr. jednou z príčin vzniku škody, nemožno vyvodiť plnú zodpovednosť škodcu práve pre chýbajúcu príčinnú súvislosť medzi jeho konaním a škodou. V rozsahu, v akom sa na škodlivom následku podieľali okolnosti na strane poškodeného, nie je daná zodpovednosť škodcu. Príčinná súvislosť medzi odškodňovaným následkom a konaním škodcu je nevyhnutným predpokladom jeho zodpovednosti za škodu. Preto stále platí, že v sporovom konaní súd aj bez námietky škodcu rozhoduje o prípadnej spoluúčasti poškodeného na vlastnej škode. Uvedené právne závery sa vzťahujú i na prípad, ak je poškodený oprávnený uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi, teda je povinný tento nárok preukázať (§ 15 zák. č. 381/2001 Z. z.). Ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje zavinenie poškodeného, sa so zreteľom na svoju všeobecnú povahu, musí uplatniť aj v osobitnom prípade zodpovednosti vrátane zodpovednosti za škodu spôsobenú dopravnými prostriedkami, a to bez zreteľa na to, či škoda bola spôsobená okolnosťami, ktoré majú alebo nemajú pôvod v prevádzke. Aj v dôvodovej správe k ustanoveniu § 441 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>> sa uvádza, že úprava následkov zavinenia poškodeného sa vzťahuje tak na prípady, keď škodca zodpovedá za vzniknutú škodu, pretože ju zaviniť (§ 420 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>), ako aj na prípady, keď ide o zodpovednosť bez zavinenia. Výslovne sa ustanovuje, že sám poškodený znáša škodu, ktorú výlučne zaviniť. Výlučné zavinenie poškodeného môže síce viesť k úplnému zbaveniu sa zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu, avšak len v tom prípade, ak škoda bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, ale nebola spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Ak bolo teda zavinenie poškodeného výlučnou príčinou škody vyvolanej osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, prevádzkovateľ sa celom zbaví zodpovednosti a škodu v plnom rozsahu znáša sám poškodený. Ak však zavinený protiprávny úkon poškodeného je len jednou z príčin škody vyvolanej osobitnou povahou prevádzky určitého dopravného prostriedku a ak bolo treba hľadať ďalšiu príčinu na strane prevádzkovateľa, potom poškodený znáša škodu len pomerne a sčasti za ňu zodpovedá prevádzkovateľ. Určenie podielov pripadajúcich na škodcu a poškodeného sa v týchto prípadoch (v dôsledku nedostatku výslovného zákonného ustanovenia) má vykonať použitím § 441 Občianskeho zákonníka analogicky.

Vzhľadom na vyššie uvedené právny záver okresného súdu spočívajúci v tom, že navrhovateľ svoj nárok na náhradu škody vyvodil zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku

upravenú v § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z., ako osobitného druhu občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti, na vznik ktorej sa nevyžaduje zavinené konanie, je vecne správny. Úprava následkov zavinenia poškodeného sa vzťahuje tak na prípady, keď škodca zodpovedá za vzniknutú škodu, pretože ju zaviniť (§ 420 Občianskeho zákonníka <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>

Okresný súd ust. § 441 Občianskeho zákonníka v prejednávanej veci v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol ako ustanovenie, na základe ktorého pristúpil k právnemu posúdeniu veci, napriek tomu prihliadal na spoluzavinenie poškodeného na škodovej udalosti v rozsahu 10% (tak ako ho uplatnil navrhovateľ) bez toho, aby odôvodnil na základe akých skutkových okolností, a na základe akého dokazovania k uvedeným právnym záverom o rozsahu spoluzavinenia dospel, resp. na základe čoho ho v tomto rozsahu považuje za náležitý. Pre záver o zodpovednosti na strane poškodeného musia byť rovnako splnené všetky základné predpoklady zodpovednosti za škodu (§ 420 Občianskeho zákonníka, a to protiprávne konanie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi. Zodpovednosť škodcu je potom obmedzená v rozsahu, v akom rozsahu vznikla škoda tiež následkom protiprávneho úkonu poškodeného. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak škoda vznikla následkom protiprávneho úkonu škodcu, t. j., ak jeho konanie a škoda je vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Musí byť teda preukázané, že nebyť protiprávneho úkonu, ku škode by nedošlo. Atribútom príčinnej súvislosti je „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo bezprostredne predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Škodlivý následok nemusí byť vždy vyvolaný jedinou príčinou. Môže ísť len o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o odškodnenie ktorého ide; vždy však musí ísť o príčinu podstatnú. V takomto prípade už z pôsobenia prvotnej príčiny sa musí dať vyvodiť existencia vecnej súvislosti so vznikom škodlivého následku. Nie je totiž rozhodujúce časové hľadisko ale vecná súvislosť príčiny a následku. Okresný súd preto len na základe vykonaného dokazovania musí dospieť k záveru, či bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, a ak áno v akom rozsahu.

Rozhodnutie okresného súdu je teda nepreskúmateľné v otázke miery spoluzavinenia poškodeného. Okresný súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je logicky, vnútorne, kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku. Odôvodnenie musí byť súčasne i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutí v konaní o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku, t. j. musí byť preskúmateľné.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov; ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy. Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia, ktoré sa vporiada i so všetkými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na druhej strane sa účastníkovi konania odníma možnosť náležite, skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadne riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolaciu súdu neostávalo iné, ako napadnutý rozsudok okresného súdu pre nedostatok dôvodov, na základe ktorých určil mieru spoluzavinenia poškodeného, zrušiť ako nepreskúmateľný, nesplňajúci požiadavky ust. § 157 ods. 2 O. s..

Úlohou okresného súdu bude preto opätovne posúdiť, či bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, či znáša škodu pomerne; ak áno, v akom pomere a uvedené rozhodnutie dostatočne odôvodní. Občiansky zákonník neurčuje akým spôsobom sa má postupovať pri rozdelení škody v prípade pomernej zodpovednosti na strane poškodeného, uvedené vyplýva z konkrétnych okolností prejednávanej veci.

V zmysle § 224 ods. 3 O. s. p. okresný súd rozhodne o náhrade trov vrátane trov odvolacieho konania v novom rozhodnutí o veci, vrátane trov konania štátu, o ktorých rozhodne do skončenia konania vo veci samej.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.